

„⁴¹Még az idegent is, aki nem a te népedből, Izráelből való, de eljön messze földről a te nevedért, ⁴²mert hallani fognak nagy nevedről, erős kezedről és kinyújtott karodról, ha eljön és imádkozik ebben a házban, ⁴³te hallgasd meg lakóhelyedről, a mennyből, és tedd meg mindazt, amit az idegen kér tőled, hogy a föld minden népe megismerje nevedet, és úgy féljenek téged, ahogyan néped, Izráel, és tudják meg, hogy rólad nevezték el ezt a házat, amelyet építettem.” I Kir 8,41-43

Drága Gyülekezet!

A rész, melyből felolvastam ezeket az Igéket, Salamon templomszentelési imádságából való. Az elején egy kis kortörténeti kitekintéssel vegyük sorra Izráel népének életében a templom sorsát és szerepét.

Salamon király templomának és annak környékének rekonstrukciós rajza. Középen fent a templom, baloldalon a királyi paloták Dávid király miután elfoglalta az Ófel dombján álló, addig bevehetetlen kánaánita erődöt, a *Jebust* – a későbbi Jeruzsálemet – Kr. e. 1000 körül, a királyi székhelyét és Izrael vallási központját a szent sátorral együtt ide tetette át. Fia, Salamon nagyszabású építkezésekbe kezdett, a városfalakat kibővítette, vízvezetékét létesített, fényűző palotát és felépítette a Mórija-hegyén Jeruzsálem első templomát Kr.e 962 - 955

Fia, Salamon nagyszabású építkezésekbe kezdett, a városfalakat kibővítette, vízvezetékét létesített, fényűző palotát és felépítette a Mórija-hegyén Jeruzsálem első templomát Kr.e 962 - 955

De amikor apám, Dávid házat akart építeni Izráel Istene, az ÚR nevének tiszteletére, ⁸akkor ezt mondta apámnak, Dávidnak az ÚR: Azzal, hogy házat akartál építeni a nevem tiszteletére, jót akartál. ⁹De te nem építheted föl azt a házat, hanem a fiad, aki a te véredből származik, ő építi majd föl azt a házat nevem tiszteletére. ¹⁰Az ÚR beteljesítette ígését, amit tett, mert amikor apámnak, Dávidnak a helyére léptem, és Izráel trónjára ültem, ahogyan megígérte az ÚR,

fölepíttettem ezt a házat Izráel Istene, az ÚR nevének tiszteletére. ¹¹És elhelyeztem ott a ládát, abban van az ÚR szövetsége, amelyet Izráel fiaival kötött. 2Krón 6,7

De olvashatunk több helyen is erről a Szentírásban: pl: 1Kir 5,16-19 (Salamon szövetsége Hírámmal, Tírusz királyával) Salamon pedig ezt üzenté Hírámnak: ¹⁷Te tudod, hogy apám, Dávid nem építhetett házat Istene, az ÚR nevének, mert háborúskodnia kellett mindenfelé, míg az ÚR lábai alá nem vetette ellenségeit. ¹⁸De most az ÚR, az én Istenem nyugalmat adott nekem mindenfelől, nem fenyeget sem ellenség, sem veszedelem. ¹⁹Én tehát azt gondoltam, hogy házat építek Istenem, az ÚR nevének, ahogyan az ÚR apámnak, Dávidnak megmondta: A te fiad, akit utánad helyezek a trónra, az épít majd nevemnek házat. ²⁰

A szent sátor udvarához hasonlóan a templomtér elején állt az égőáldozati oltár, majd a réz mosdómedence tizenkét bronz ökör vállán, utána a szentély, amely 22 méter hosszú, 11 méter széles és 16,5 méter magas volt. Ennek kőből épült falait cédrusfával borították be, amelyet aztán aranylemezekkel borítottak be.

A templomtér nyugati, keleti és déli oldalán háromemeletes épületekben voltak a templomi szolgálattevők szobái és a templomi eszközök raktárai, az északi oldalon pedig az oszlopcsarnok állt.

A templom építésének történetét ellehet olvasni a 1 Kir 6, 1-től kezdődően vagy a 2 Krón 3, 1-14-ből.

Ezt a templomot Nabukodonozor/Nebukadneccár lerombolta és kifosztotta, a zsidókat pedig Babilonba vitette Kr. e. 597-ben, és 587-ben. Jött a Babiloni fogság ideje.

Miután pedig **II. Círus perzsa király Kr. e. 539-ben győztesen bevonult Babilonba, engedélyezte a Jeruzsálemi templom újjáépítését**, valamint rendelkezett a templom felszereléseinek visszaszolgáltatásáról. Először haza kerültek a templomi felszerelések, olvassuk Ezsd.1, 6, 3-5-ben. **De a templom tényleges újjáépítése csak I. Dareiosz idejében Kr.e. 520 kr. kezdődött el Zerubbábel helytartó és Jósua főpap vezetésével** és Kr.e. 515-ben fejeződött be. Ez a templom már nem volt olyan díszes, mint Salamon temploma, mind méreteiben, mind szépségében messze alul maradt Salamon templomához képest.

Maga a templom épülete két részből állt, amelyet vaskos függöny (kárpit) választott el egymástól. Ez a két rész volt a szentély és a szentek-szentje.

A szentélyben a következő tárgyak álltak: arany lámpatartók, az arany oltár (más néven: illatáldozati oltár), 12 asztal a szent kenyereknek (amelyekre minden nap kitették a felszentelt kenyereket); és a hétágú gyertyatartó (más néven: menóra). A szentek szentje üres maradt. A frigyláda, amely valaha itt állt - már nem létezett.

A szentélybe csak a papok léphettek, míg a szentek szentjébe csak a főpap léphetett, és ő is csak évente egyszer, a nagy engesztelésnapon. A porrá tört fűszerekből megtöltött égő füstölőt vitte először be, hogy a füst megtöltse a szentek szentjét, majd az áldozati baknak az udvari égőáldozati oltáron kifolyt vérével tért be ide; vallomást tett a saját és a családjának a bűneiről, majd Izrael egész népének bűneiről, értük könyörgött Isten előtt; meghintette a függönyt a vérrel, majd visszatért a néphez az engesztelés áldásával. Ekkor ejtette ki a száján Isten szent nevét (JHVH), ezt csak a főpap ejthette ki, és csak az engesztelés napján, majd ahogy kiejtette, az emberek a földre borultak.

A főpap közbenjáró volt Isten és a bűnbánó nép között. A kereszténység alapján szimbóluma volt az elkövetkező nagy Főpapnak, Krisztusnak, aki a saját elhullatott vérével lépett majd be a mennyei szentek szentjébe, hogy Isten előtti közbenjáróként örök váltságot szerezzen az istenfélő embereknek.^[4]

Dániel próféta korábbi jövendöléseinek megfelelően,^[5] Kr. e. 169-ben IV. Antiokhosz szeleukida uralkodó kifosztotta és megszenségtelenítette a templomot és a szentek szentjében Zeusz pogány isten szobrát állította fel. Ez is szerepet játszott a Makkabeusok felkeléséhez. Kr. e. 164-ben Júdás Makkabeus végül megtisztította és felszentelte a templomot, visszaállította a zsidó szertartásokat.

Kr. e. 63-ban a Jeruzsálemet megszálló Cnaeus Pompeius Magnus hadvezér behatolt a templomba és megdöbbenve látta, hogy a szentélyben nem található az Istenség semmiféle ábrázolása, semmilyen szimbóluma. Képek, szobrok és mindenféle díszítés nélküli és teljesen egyszerű, a szentek szentje pedig tiszta üres.

Kr.e.19-ben Júdea helytartója, Nagy Heródes király hozzálátott a templom előcsarnokának nagyarányú kibővítéséhez és megszépítéséhez, így aztán sokan ezt az épületegyüttest **harmadik templomnak** is nevezik. Úgy tervezte meg a templom újjáépítését, hogy a Római Birodalom egyik legnagyobb épülete legyen, olyan nagy, hogy képes legyen befogadni a zarándokok hatalmas tömegét. A gazdagon díszített épület nagyobb volt, mint Salamoné, de építésének alapjául ugyanaz a terv szolgált.

Az építkezés legnagyobb munkálatai mintegy 10 évig folytak, de még Kr. u. 60-ban is folytak rész munkálatok. Az újjáépített templom jóval magasabb és szélesebb lett elődjénél, új épületrészekkel kibővítették és egy második emeletet is építettek. Egy monumentális oszlopcsarnokot is emeltek, hogy a Jeruzsálembé látogató vidéki zsidók számára ott biztosítsanak lehetőséget az áldozati állatok megvásárlására.

A templom képe. A templom falain belül, elől a zsidó nők udvara, beljebb a zsidó férfiaké, míg a szentély körül a papok udvara állt

Heródes templomának összesen négy udvara volt (belsőről kifelé haladva): a papoké, a zsidó férfiaké, a zsidó nőké, valamint a pogányoké.

A külső udvar (a pogányok udvara) oszlopos folyosóin vitatkoztak a hittudósok. (Itt találta meg Mária és József is a gyermek Jézust, amikor első jeruzsálemi útjuk során eltűnt mellőlük.) Itt álltak a kereskedők és pénzváltók asztalai is, amelyet a már felnőtt Jézus haragjában felforgatott.

A külső udvarnál beljebb csak a zsidók mehettek.

Az asszonyok udvarában álltak a perselyek, amelyekbe a templom fenntartására szánt adományokat gyűjtötték. (Itt látta Jézus, hogy az özvegyasszony odaadta utolsó fillérjeit is, ennek nagylelkűségét állította szembe a gazdagok látványosabb, de kevésbé őszinte adományaival.) A férfiak beléphettek az eggyel magasabban fekvő Izrael udvarába. De a szentély körüli legbelső udvar csak a papoknak volt fenntartva. Jézus kereszthalálakor a szentélyt a szentek szentjétől elválasztó kárpit teljes hosszában kettéhasadt,^[8] ezzel jelezve, hogy az ószövetségi ceremónia szerepe beteljesedett és egyben véget ért.

Maga a templom épületén minden oldalon hatalmas aranytáblák voltak. Amikor a nap felkelt, olyan élesen tükröződött ezekről vissza a fény, hogy az embereknek el kellett takarniuk a szemüket. A templom 20 méter magas (!) ajtaja is arannyal volt fedve.

Pár évvel a felújítási munkák befejezése után – Jézus jövendöléseinek megfelelően^[10] – ezt a második templomot is teljesen lerombolták. Ez alkalommal a zsidó-római háború végén Kr. u. 70-ben Titus római hadvezér seregei.

A napjainkra megmaradt úgynevezett Siratófal a Heródes által újjáépített templom külső udvarát határolta nyugatról.

A Jeruzsálemi templom nem áll azóta, de állnak világ szerte a keresztény templomok, ahol hirdetik, hogy az egyszeri és tökéletes áldozat Jézus Krisztus feláldoztatott a Golgota hegyén mindenkorra bűneinkért, hogy aki hisz Jézusban, annak örök élete legyen. A zsidókhoz írt levél 10. fejezetének ez a címe: *Krisztus áldozata egyszer és mindenkorra érvényes. Az Ő akarata szentelt meg minket Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer és mindenkorra 10,10.... Mert egyetlen áldozattal örökké tökéletessé tette a megszenteltek.* (10,14)

Ennek a bibliai résznek a magyarázatához egy újszövetségi történet jutott még eszembe mégpedig: az etióp kincstárnok megtérésének története. Ez a főember egy afrikai királynő pénzügyi szakembere, egy pogány ember, aki hallott Izráel nagy Istenéről, és csakis kizárólag azért tette meg a nagy utat, az akkori elképzelés szerint a világ végéről, hogy kifejezze tiszteletét Izráel Istene felé, sőt azért, hogy azt az Istent imádja. Visszatérőben a hintóján ülve, pedig Ézsaiás prófétát olvasta. Olvasta, de nem értette. Viszont a szíve vágyódott az Úr után. A pogányok közül Ő az, aki elsőként nyert felvételt keresztény gyülekezetbe. Ez pedig közvetlenül Isten utasítására és a Lélek különleges ösztönzésére történt.

Hadd olvassam fel ennek történetét: Apcsel 8, 26-tól. Ámen!